

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จากข้อกำหนดดังกล่าวทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีผลให้การกำหนดโครงสร้างและการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ เปลี่ยนไปจากเดิมที่มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวง 17 ส่วนราชการ ได้ปรับลดลงเหลือเพียง 5 ส่วนราชการ คือ สำนักปลัดกระทรวง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบกับการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ให้จัดทำแผนปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐไว้ 5 แผน คือ แผนปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและวิธีการบริหารงานของภาครัฐ แผนปรับเปลี่ยนระบบงานงบประมาณการเงินและพัสดุ แผนปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานบุคคล แผนปรับเปลี่ยนกฎหมาย แผนปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยมในการบริหารงานภาครัฐ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1. 2548 : 1) และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษายึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 4-5) ในหมวด 5 มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึง

ปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

- (1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ
- (2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย
- (3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ
- (4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาที่มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลจัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร

งานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง(สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2548 :27)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ในวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2545 โดยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้มีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาในระยะเริ่มแรก จำนวน 175 เขต ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยึดถือจำนวน และขอบเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดในประกาศนี้ เป็นหลักในการเตรียมการ กำหนดอัตรากำลัง เตรียมการคัดเลือกและฝึกอบรมผู้บริหารเตรียมจัดระบบบริหารงาน และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการบริหารจัดการทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ให้มีผล ให้มีการหลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/ กิ่งอำเภอ และจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1)

การกำหนดโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 กลุ่มงาน คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัด การศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการ จัดการศึกษา (คำรน ส้อมในเมือง. 2547 : 1)

กลุ่มอำนวยการ ประกอบด้วย กลุ่มงานบริหารทั่วไป กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ กลุ่มงานประสานงาน และงานบริหารการเงินและสินทรัพย์

กลุ่มบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่ง กลุ่มงานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง กลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียน ประวัติ กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร กลุ่มงานวินัยและนิติกร งานเลขานุการ อ.ก.ศ.เขตพื้นที่

กลุ่มนโยบายและแผน ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่ม งานนโยบายและแผน กลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ กลุ่มงานติดตามประเมินผลและรายงาน กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการสวัสดิภาพและ กองทุนเพื่อการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน

กลุ่มนิเทศติดตามผล และประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มงานวัดและ ประเมินผลการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา กลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริม พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา

กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย งานการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนานวัตกรรมการบริหาร งานระบบข้อมูลสารสนเทศ งานการประสานการตรวจ ราชการ งานติดตามตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา งานส่งเสริมสนับสนุน การสร้างองค์ความรู้ และเทคนิควิชาชีพในการบริหารการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คำรน ล้อมในเมือง. 2547 : 2)

จากโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งกำหนดเป็น 6 กลุ่มงาน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจะต้องสรรหามูลนิธิเพื่อปฏิบัติงานตามกลุ่มงานจากบุคลากรของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่ง บุคลากรเหล่านี้เคยปฏิบัติงานในลักษณะที่แตกต่างกัน อาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเตรียมการป้องกัน ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ จึงได้กำหนดให้มีหน่วยตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นภารกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้อง ปฏิบัติ แต่ไม่ได้กำหนดไว้ในโครงสร้าง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 3)

จังหวัดหนองคายแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาวัดออกเป็น 3 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอ ศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม กิ่งอำเภอสระใคร กิ่งอำเภอโพธิ์ตาก ให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1 ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้แก่ อำเภอโพนพิสัย อำเภอโซ่พิสัย อำเภอปากคาด กิ่งอำเภอเฝ้าไร่ กิ่งอำเภอรันทวนปี ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ตั้งอยู่ที่ อำเภอโพนพิสัย

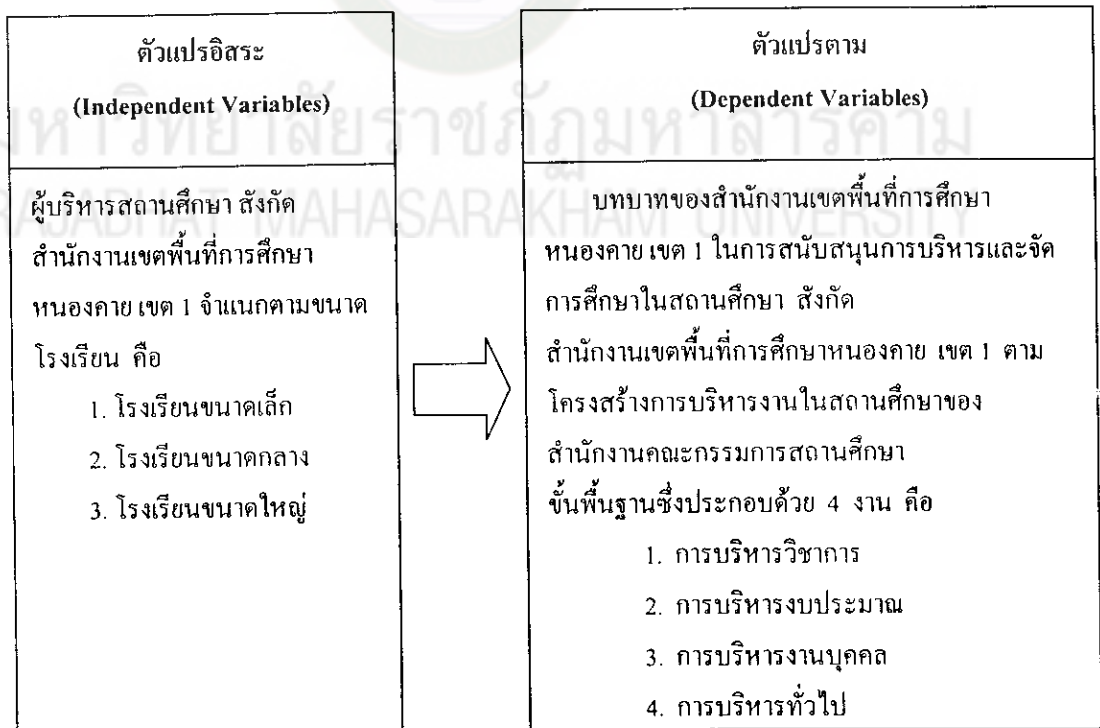
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้แก่ อำเภอบึงกาฬ อำเภอพรเจริญ อำเภอบุ่งคล้า อำเภอศรีวิไล อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตั้งอยู่ที่ อำเภอบึงกาฬ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 16-17)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีวิสัยทัศน์ มุ่งส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง โรงเรียนได้มาตรฐาน ครูเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ และมีพันธกิจที่ต้องดำเนินการ คือ จัดส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรในวัยเรียนได้ทั่วถึง พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้คุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ระดมทรัพยากรและสรรพกำลังรวมในการจัดการศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ ยกระดับขีดความสามารถของผู้เรียนเต็มศักยภาพ สู่ความเป็นเลิศและมีเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาให้ประชากรในทุกระดับ ได้รับสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทุกแห่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาทุกแห่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตามบทบาทและหน้าที่ ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเอง และสมรรถภาพการแข่งขันระดับชาติ และได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดการศึกษา คือการประกันประสิทธิภาพและโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระดมสรรพกำลังในการศึกษานำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและการจัดการ พัฒนามาตรฐานสู่ความเป็นเลิศ (คำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 : 3)

นับตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นหน่วยงานในการกำกับและดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้เป็นไปตามมาตรา 36 และ 37 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษายังเป็นเรื่องใหม่ บุคคลในองค์กรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษายังไม่เข้าใจในบทบาทที่ชัดเจนทำให้โรงเรียนในสังกัดได้รับการสนับสนุนการบริหาร และจัดการศึกษาในสถานศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยในสถานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับครู ผู้บริหารและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ตามขนาดของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ต่อบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

1. เนื้อหาการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษารoles บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 179 คน จาก 179 โรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 50 คน

2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 76 คน

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 53 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ R.V. Krcjic and D.W. Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 43) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 44) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน แบ่งตามขนาดโรงเรียน ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 35 คน

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 52 คน

2.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 36 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังนี้

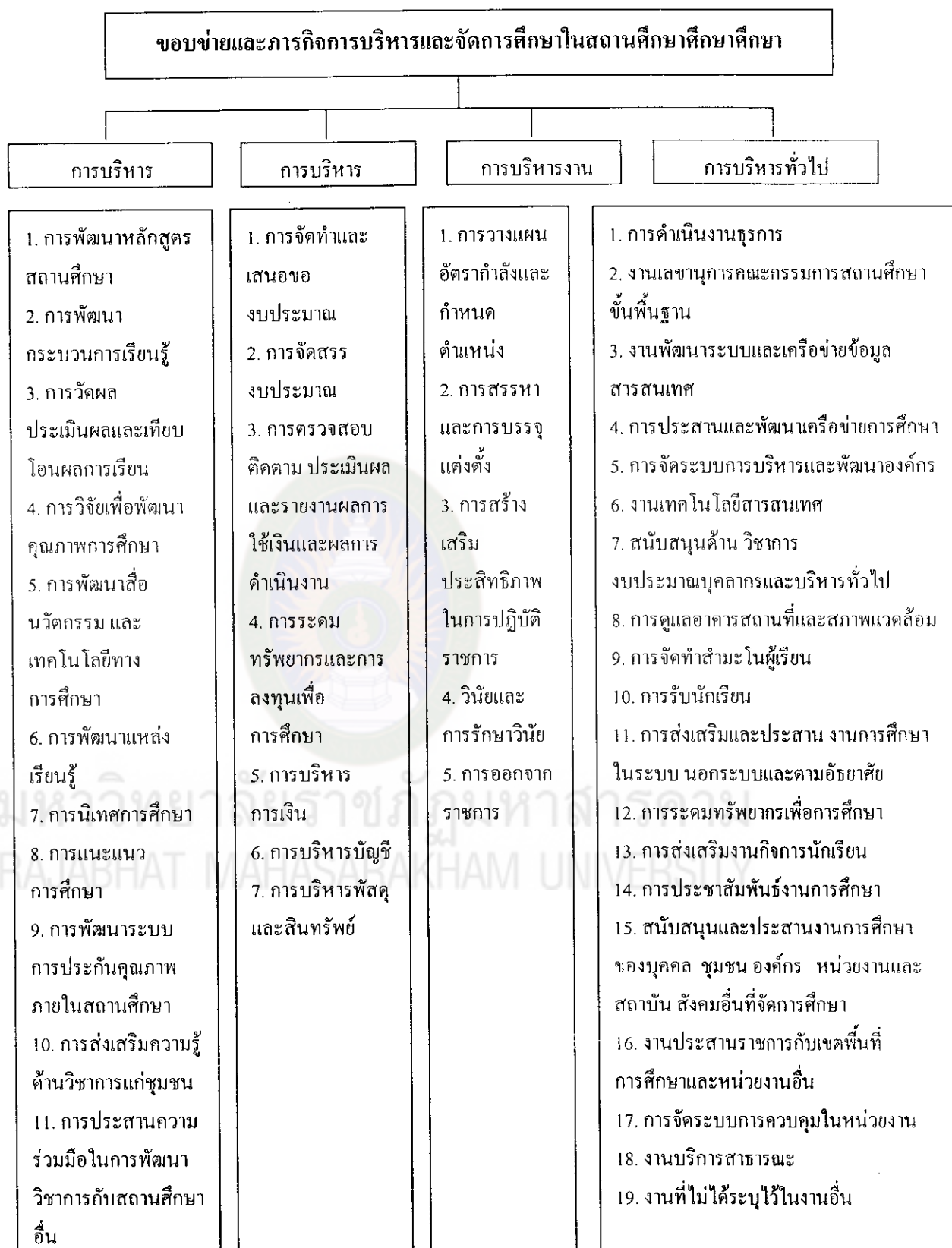
3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาตาม ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32) มีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามขอบข่ายและภารกิจ การบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วย 4 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม กิ่งอำเภอสระใคร กิ่งอำเภอโพธิ์ตาก
3. การสนับสนุน หมายถึง การส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 ที่มีต่อสถานศึกษาในการบริหารและการจัดการศึกษา
4. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1
5. ขนาดโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนตามมติ ก.ค. ครั้งที่ 7/2538 (สำนักงานคณะกรรมการผู้บริหารสถานศึกษา, 2538 : 1-2) 3 ขนาด คือ
  - 5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน
  - 5.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน
  - 5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป
6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1
7. การบริหาร และการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จะต้องทำให้โรงเรียนภายในสังกัดร่วมกันทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง 4 ด้าน คือ
  - 7.1 ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารพัฒนาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
  - 7.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงาน การวางแผน การหาเงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำมาใช้จ่าย การควบคุมเพื่อให้การใช้จ่ายเงินและการจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก การบำรุงรักษา และการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการให้พ้นจากงาน

7.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนปฏิบัติการ การจัดองค์การ การจัดระบบสารสนเทศ งานบุคคลและงานสื่อสารประชาสัมพันธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะได้อัปเดตข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุน การบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับครู ผู้บริหารและสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY